



Лари Нивън
В очакване

На Плутон е нощ. Линията на хоризонта, рязка и отчетлива, преси-ча полезрението ми. Под тази начупена ивица е сиво-бялата пелена на снега под мъждукащата светлина на звездите. Отгоре – космически мрак и космически ярки светила. Поради неравната верига от зъбери звездите изплуват самотни, на групи, на разпилени купчини от бели точки. Преместват се бавно, но забележимо: толкова забележимо, че неподвижният поглед улавя движенията им.

Нещо не е наред. Периодът на въртене на Плутон е голям – 6,39 земни дни. Вероятно ходът на времето за мен се е забавил.

А трябваше изобщо да спре.

Нима греша?

Планетата е малка и хоризонтът е близък. Струва ти се още по-близо, защото не се крие зад мъжделива атмосфера. Два остри върха като бивни на хищен звяр са забити в разхвърляните звезди. Между тях блестящо странно ярка точка.

Разпознавам Слънцето, няма нимба като останалите звезди. Блести като ледена коричка между вкочанените от студ върхове. После се показва иззад скалите и ме заслепява...

Слънцето изчезна, рисунката на звездите се промени. Вероятно за кратко съм изгубил съзнание.

Не, нещо не е наред. Нима греша? Грешката няма да ме убие, но ще ме подлуди...

Не се чувствам луд. Не чувствам нищо – нито болка, нито някаква загуба, нито разкаяние, нито страх. Нито дори съжаление. Само една мисъл, това е всичко.

Сиво-бяло на фона на сиво-бяло: кацацият модул, нисък и широк, с форма на конус, потънал наполовина в ледената равнина, под нивото на погледа ми.

Стоя, гледам на изток и чакам.

Нека ви послужи за урок: дотук води нежеланието да умреш.

От 1979 година Плутон не е най-далечната планета. Сега е в перихелия си, най-близо (доколкото изобщо е възможно) до Слънцето и до Земята. Би било нелепо да не се използва такъв шанс.

И затова долетяхме – Джери, Сами и аз. В надуваем синтетичен балон и двигатели с йонна тяга. В балона прекарахме година и половина. След толкова дълго съвместно съществуване без никаква възможност да

останеш насаме със себе си трябваше да се мразим. Но това не стана. Психометристите си знаят работата.

Само да можеш да се изолираш за няколко минути. Само да можеш да имаш ей толкова мъничко работа. Новият свят крие безкрайно много изненади. Дори нашият модул, тази глупава купчина от метали, вероятно също крие изненади.

Представете си – за далечните пътешествия използваме йонен двигател. Той развива малки ускорения, но затова пък работи дълго, нашият вече цели десет години. Там, където притеглянето е много по-слабо от земното, кацаме на химическо гориво. А за кацане на Земята или на Венера прибъгваме до топлинна защита и спирация ефект на атмосферата. За кацане върху газовите гиганти... Хм, кому се иска да каца там?

На Плутон няма атмосфера. Химическите ракети са твърде тежки, че да ги помъкнем. Тук е необходим маневрен атомно-реактивен двигател. Имаме такъв, но не му се доверяваме.

Джеръм и аз се спуснахме долу, оставяйки Сами на орбита. Започна да ръмжи, побесня. Ръмжеше още на аеродрома „Кенеди“ и продължи в този дух всичките осемнайсет месеца. Но някой все пак трябваше да остане. Някой винаги остава на завръщания се модул, за да следи за повреди, да поддържа връзка със Земята, да хвърли сеизмичните бомби, които ще ни помогнат да разберем най-после загадката на Плутон.

Не можехме да решим тази загадка. Откъде Плутон си е откраднал толкова голяма маса? Планетата е десет пъти по-тежка, отколкото би трябвало да бъде. Искрахме да решим тази мистерия с бомби. Както някога са изучавали строежа на Земята. Направили схема на разпространението на сеизмичните вълни, но те имали естествен произход, например от изригването на вулкани. Тук по-голяма полза ще има от сеизмичните бомби.

Между върховете като зъби внезапно блесна ярка звезда. Интересно, ще се разплете ли загадката докато продължава моето дежурство?

Небосводът потръпна и замря. И...

Гледам на изток, погледът ми пълзи по равнината, където е модулът за кацане. Равнината и планините зад нея потъват като Атлантида – издигайки се нагоре, звездите създават илюзията, че ние се спускаме, пропадайки в черното небе – и Джеръм, и аз, и обкованият от ледове кораб...

„Нарва“ се държа великолепно. Няколко минути висяхме над

равнината, за да си намерим път през пластовете замръзнали газове, също и място за кацане. Летливите съединения кипяха и се изпаряваха и ние се спуснахме в един беззвучен ореол от пари, родени от водородния пламък.

В разтопения от газовете на двигателя кръг се видя влажна черна повърхност. Кацнахме съвсем предпазливо. После цял час проверявахме системите и се подготвихме за излизане. А кой ще излезе пръв? Въпросът изобщо не е глупав. Още много векове Плутон ще бъде най-далечният преден пост на Слънчевата система и славата на първия човек, стъпил там, няма никога да помръкне.

Джеръм тегли жребия. Монетата реши спора: като първи в учебниците по история ще грее неговото име. Помня усмивката, която го озари; бих искал сега аз да се усмихна така.

Измъквайки се от люка, той се смееше и хвърляше остроумия по повод паметниците от мрамор. В това имаше някаква ирония на съдбата.

Оставях шлема, когато Джеръм започна да сипе ругатни по шлемофона. Набързо направих нужните процедури и се измъкнах навън. Всичко ми стана ясно от пръв поглед.

Плюкащата черна мръсотия под модула бе всъщност мръсен лед, замръзнала течност, смесена с газове и скални отломки. Горещите струи на двигателя го бяха разтопили. Скалните парчети потъваха, с тях – и нашият модул. А когато водата отново замръзна, обгърна корпуса над средната линия. Ледът хвана модула в смъртна прегръдка.

Трябваше да направим някакви изследвания, преди да се захванем с освобождаването на кораба. Повикахме Сами и той ни предложи план. Ама Сами е горе, в орбиталната степен, и може да се върне на Земята, пък ние сме долу и нашият модул е обкован от ледовете на чужда планета.

Обхвана ни страх. Не можехме да направим нищо, докато не го освободим. И двамата го разбирахме прекрасно.

Странно, защо не си спомням за страха?

Имаше някаква възможност. Модулът е предназначен да се премества по повърхността, затова вместо опори за кацане има пръстен. Половината от мощността на двигателя го превръща в кораб на въздушна възглавница. Това е по-безопасно и по-икономично, отколкото да се разхождаш с реактивна тяга. Под пръстена, като под камбана, би трябвало

да са останали изпарили се газове, значи модулът лежи върху кухнята, пълна с газове.

Можехме да разтопим леда и да се спасим.

Помня, бяхме много предпазливи, колкото могат да бъдат само двама изплашени до смърт човека. Покачвахме температурата на двигателя мъчително бавно. По време на полет водородното гориво обтича реактора и го охлажда; сега това го няма, затова пък около двигателя е сковаващ студ. Той може да компенсира изкуственото охлаждане или да...

Внезапно стрелката сякаш побесня. Поради огромната разлика в температурите нещо се бе повредило. Джеръм махна забавящите графитени пръчки – никакъв ефект. Може би нещо в хранването, може резисторите да са станали свръхпроводници в този адски студ. Може би реакторът... Но това вече нямаше никакво значение.

Странно, защо не си спомням за страха?

Слънцето отново приблесна...

Усещане за убийствена сънливост. Отворих очи. Същите звезди се издигат на ята над същите мрачни върхове.

Нещо тежко се спусна отгоре ми. Усещам теглото му върху гърба и краката. Прилича на огромна амеба, безформена и прозрачна, а вътре се различават някакви черни зърна. Тежи почти колкото мен.

Живот на Плутон? Или свръхфлуидна течност? Хелий-II с примеси от сложни молекули? Ако е така, нека това чудовище да се маха по-далеч; като се появи Слънцето, ще трябва да търси сянка. На огряната страна на Плутон температурата достига петдесет градуса над нулата! Имам предвид над Абсолютната нула.

Не, върни се! Но то се отдалечава, непрекъснато преливайки формите си като водна капка, то си отива към ледения кратер! Нима мисълта ми го прогони? Не, глупости. Сигурно не е харесал миризмата ми. Колко тягостно бавно пълзи, ако изобщо различавам движения. Виждам го с крайчеца на окото като размазано петно – спуска се надолу, към модела и към миниатюрната фигура на първия човек, загинал на Плутон.

След аварията един от нас трябваше да се спусне долу и да види какви са разрушенията. Някой трябваше със струите на двигателя-раница да пробие тунел в леда и по него да се вмъкне в кухнята под пръстена за кацане. Опитвахме се да не мислим за възможните усложнения. Все едно, рано или късно ще загинем. За този, който влезе под пръстена,

смъртта е по-вероятна. И какво от това? Смъртта си е смърт.

Не се чувствам виновен. Него ден на Джери му провървя за втори път, пак позна страната на монетата. Ако жребият бе посочил мен, бих отишъл вместо Джери.

Двигателят изхвърли разтопените останки от реактора направо върху ледените стени на кухнята. Съвсем загажихме. По-точно аз, защото все едно, Джеръм вече бе обречен. В газовата кухня бе същински радиоактивен ад.

Вмъквайки се в тунела, Джеръм псуваше шепнешком, а се измъкна мълчливо, сигурно вече бе използвал всички познати подходящи думи.

Помня, че плаках. Отчасти от мъка, отчасти от страх. Помня, че се опитвах да говоря спокойно, без да обръщам внимание на сълзите. Джери не виждаше сълзите. Ако пък се е досетил, това си е негова работа. Описа ми ситуацията, каза „Сбогом“, после прекрачи леда и смъкна шлема си. Гъст бял облак обви главата му, после избухна и се разсипа на малки бели снежинки.

Но всичко това вече ми се струва безкрайно далечно. Джеръм така и си седи там, стиснал в дланите си шлема. Като паметник на самия себе си, на първия човек, стъпил на Плутон.

На лицето му е изписана печал.

Слънцето изгрява. Дано тази амеба да е успяла...

Страхотна работа, невероятна! Слънцето за миг се спря – ослепително бяла точка в процепа между двата върха близнаци. После подскочи нагоре, въртящият се небосвод потръпна и застина. Ето защо не бях го видял по-рано, става толкова бързо!

Чудовищна догадка... Ако ми е провървяло, ще му провърви и на Джеръм. Нима...

Сами остана там горе, но не може да се спусне при мен. А аз не мога да се кача при него. Системите за жизнено осигуряване са изправни, но рано или късно или ще измръзна, или ще остана без кислород.

Цели трийсет часа събирах образци от ледовете и минералите, анализирах ги, изпращах данните на Сами чрез лазерната връзка, украсявах ги с възвишени прощални послания и изпитвах съжаление към самия себе си. Всеки път, показвайки се навън, минавах покрай статуята на Джери. За труп, при това не доукрасяван от балсаматори, той изглеждаше

дяволски добре. Кожата му беше съвсем като мраморна, а погледът му е устремен към звездите с някаква мъчителна болка. Всеки път, минавайки край него, се опитвах да си представя как ли ще изглеждам аз, когато ми дойде редът.

– Ти трябва да намериш кислородна жила – повтаряше Сами.

– За какъв дявол?

– За да оцелееш. Рано или късно ще дойде спасителна експедиция.

Не трябва да се предаваш.

Аз вече съм се предал. Намерих кислород, но не щедра жила, а някакви пършиви молекули кислород, примесени с други газове. Тръбичките бяха твърде малки, окупирали леда като тънка паяжина.

– Тогава използвай водата, можеш да получиш кислород чрез електролиза!

Но спасителният кораб ще дойде след години. Строежът му ще започне едва сега, пък и трябва да се промени модула за кацане. За електролизата е нужна енергия, за отоплението също. А аз имам само акумулатори.

Рано или късно запасите от енергия ще свършат. Сами сякаш не го разбираше, беше по-отчаян от мен. Списъкът с прощалните ми послания беше безкраен, затова спрях да ги изпращам, Сами щеше да откачи.

Изглежда много пъти съм минавал покрай статуята на Джеръм – и тогава дойде тя, надеждата. В Невада, на три милиарда мили от тук, в ковчези с течен азот лежат половин милион трупове. Половин милион замразени хора очакват своето възкръсване, чакат деня, когато лекарите ще се научат да размразяват без риск за живота, да махат повредите, предизвикани от ледените кристалчета, и да лекуват болестите, от които са умрели.

Кретени ли са? А какво друго им остава? Те са мъртви.

И аз умирам.

В пълен вакуум човек може да преживее някакви си десети от секундата. Ако действа бързо, за това време може да изхвърли скафандъра. Без неговата защита черната плутонова нощ за миг ще изпомпи от тялото ми цялата налична топлина. И при петдесет градуса (над Абсолютната нула) аз ще шръкна замразен и ще чакам второто пришествие – или лекари, или Господ Бог.

Слънцето приблесна...

... И пак звезди. Онази гигантска амеба, на която вчера не се

понравих, никъде я няма. А може би гледам в друга посока.

Бих искал тя да успее да се формира.

Гледам на изток, погледът ми пълзи по нащърбената равнина. С периферното си зрение виждам модула – цял-целеничък, блестящ. Скафандрът стои до мен на леда. Аз стърча в сребристи одежди на върха на черната скала, неотменно и вечно загледан в хоризонта. Успях да заема тази героична поза, преди студът да скове мозъка ми. С лице на изток, млади човече! Е, малко сбърках посоката. Но в онзи миг парата от дишането ми скри света, пък и всичко правех в трескава бързина.

Сега Сами Грос сигурно вече е по обратния път. Той ще им каже къде съм.

Звездите изплуват иззад планинските върхове. Планинските върхове, и нащърбената равнина, и аз безкрайно потъваме в черното небе.

Моят труп ще е най-студеният за цялата история на човечеството. Дори изпълнените с надежди мъртъвци на Земята могат да ми завиждат.

Свръхпроводник – ето какво съм. Всяка сутрин слънчевите лъчи повишават температурата и ме включват като обикновена машина. Но през нощта моята нервна мрежа става мрежа от свръхпроводници. По нея протичат токове, протичат мисли, протичат усещания. Бавно, безумно бавно. Сто петдесет и три часовите денонощия на Плутон се свиват в някакви си петнайсет минути. При този темп, разбира се, ще дочакам.

Аз съм и статуя, и наблюдателен пункт. Точно заради това нямам емоции. Но някои неща все пак усещам: собствената си тежест, болки в ушите, разтягащото усилие на вакуума. Кръвта ми не кипва, но вътре в тялото има някакво замръзнало напрежение и нервите ми постоянно говорят за това. Усещам как вятърът се плъзва по устните ми като лек цигарен дим.

Ето докъде води нежеланието да умреш! Ще бъде интересно, ако все пак дочакам.

Няма да ме намерят ли? Че защо, Плутон е малка планета. Е, така е, дори малката планета е достатъчно голяма, че да се изгубиш на нея. Но нали и модулет е наблизо...

Целият е в скреж. Изпарилите се газове отново се кондензираха върху корпуса. Сиво-бяло на фона на сиво-бяло, като цвеклова глава върху неравен леден поднос.

Мога да прекарам тук, докато ме открият...

Престани!

Пак Слънцето...

Пак изплуват звездите. Същите съзвездия се появяват отново и отново на едни и същи места.

Дали тялото на Джеръм не се топли от същия полуживот, както моят? Би трябвало да се поразсъблече.

И защо не идва онова свръхфлуидно кълбо?!

Мамицата му, тук наистина е студено!

Господи Боже, как искам да отида при Джери и да избърша очите му – от скрежа, от онази печал...

КРАЙ

© 1968 Лари Нивън

Larry Niven
Wait It Out, 1968

Сканиране: stooth
Разпознаване и редакция: moosehead, 2009

Издание: Списание „Зона F“, бр.2/2002

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11267>]